

Застереження:

Думки, погляди та вчинки персонажів є відображенням їхніх характерів, етосу, поточного емоційного стану і не завжди збігаються з позицією автора.

Значна частина розповідей хирянів ґрунтується на реальних свідченнях жителів згаданих у книзі сіл, і автор передає їх без прикрас і толерування.

Гуана́бама

*Серпень 2019 року, село Хирівка,
Київщина – Черкащина.*

Почувши від голови Хирівської сільради Мيني Вакуловича переповіт про колумбійок, Валерій Шпак нарешті дізнався, що таке безсоння, про яке частенько чув від дядини дівера троюрідної сестри матиної пасербиці.

Перші два тижні безсонних ночей ніяк не позначились на здоров'ї чи зовнішності Валерія Шпака, бо він добирав сон удень – привілеї новоспеченого п'ятдесятичотирирічного пенсіонера, та коли сон став уникати його не лише вночі, а і вдень, Валерій Шпак став худнути, бліднути, спотикатися. Дружина Валерія наполягала на поїзді до ворожки з Киданівки, бо була впевнена, що Валерію пороблено, але Валерій відмахувався, віднікувався, перечитував книгу Василя Володимировича Кархута «Ліки навколо нас», ішов у поле, ліс, луг і навіть спускався в Аридонове провалля, де збирав лікарські рослини, які мали б пособити заснути. Але ні відвари, ні спиртові чи водяні настої звіробою, чистотілу, собачої кропиви серцевої, материнки, холодної м'яти, глухої кропиви білої, дивини скіпетровидної, сон-трави, блекоти чорної та дурману звичайного не пособляли. Діло йшло до яблучного спасу. Цього дня в сусідньому селі Стеблеві буде Храмове свято, на яке вони з дружиною щороку їздили до родичів по лінії Шпаків.

– Поїж, коросто, хоча б три дні перед стеблівським Храмом, – сердито кинула дружина, – бо скажуть же люди, що я їсти не варю, тому ти перевівся на Ицькову сучку.

– Раю, у мене немає охоти до їжі, – відмахнувся Валерій.

– Та в тебе ні до чого вже охоти немає. Послухай хоч раз мене, падлюко, – жінка наслинила край чорної нитки, покрутила його між великим і вказівним пальцями і, мружачи очі та викривляючи губи, просунула у вушко циганської голки. – Це Полтавка тобі поробила, коли ти до Олександра Гавриловича по стола поїхав і вирішив разом Юрка Бойка відвідати, – вона майстерно зав'язала на краю нитки потрійний вузол і встромила голку в штани. – Я вже по третьому колу тобі штани ушиваю, а ти іди в піддашок і бий нові дірки в паску, тільки ж бий рівно, а не так, як твоя сестра буряки сіє та штани чоловікові підшиває – як віл на вигоні постяв.

– Та краще завтра в Корсуні підтяжки купимо, бо щось пасок штани не держе.

– Я кажу, що треба їхати до баби в Киданівку, а ти впираєшся, немов коза перед пофарбованими дверима повітки.

– Киданівська баба мені не пособить, – Валерій важко зітхнув, зачерпнув емальованим кухлем води з цинкового відра і зробив кілька ковтків.

– Чого ти саму воду жлукчеш? – сердито крикнула жінка. – Попий хоча б молока, поки ще тепле. Мина Вакулович казав, що молоко корисне доти, доки має тепло корови, а що далі від повітки, то більше від нього вреда. Він скаржився, що в нього всі болячки через Луїзу, бо вона спочатку корову доїть, а потім курей відчиняє та свиням їсти дає.

– Не розумію, причому тут свині?

– А при тому, що вона спочатку свиням молоко дає, а лише потім у хату його несе. Вони через холодне молоко щодня лаються. Люди казали, що він навіть банки бив, бо пообіцяв, якщо Луїза ще раз принесе в хату холодне молоко, то він порозбиває банки з квашеними огірками. Але

на неї нічого не діє. Правду кажуть, що простіше людину вбити, ніж переробити. Попий молока, коросто.

– Та мені нічого, окрім холодної води, не лізе зранку.

– Та нахолеру ж я бідончика закутувала? – жінка сердито махнула рукою в бік лежанки, на якій стоїть укутаний у рушник та ватну ковдру алюмінієвий бідончик.

– Та не сердься хоч ти, Раю. Тітка Сонька казали, що не можна, щоб у хаті були дві сердиті людини, особливо зранку.

– То чого ти кажеш, що киданівська баба не пособить?

– Бо мені не Полтавка поробила.

– А хто ще, окрім неї, міг на Біленькому поробити?

– На Біленькому не вона одна робить, але відьми тут ні при чім, я сам собі, Раю, поробив.

– Сам?! – жінка вирячила на Валерія очі і голосно зойкнула, бо встромила в пучку великого пальця голку. – Пів голки в палець загнала через тебе бовдура! – жінка засунула пораненого пальця в рот і почала його смоктати.

– Я задумався, Раю, над сенсом життя, тому втратив сон та апетит...

– Що? – скривилась жінка. – Що ти, Валеро, верзеш? Казали розумні люди, що інтернет до добра не доведе! – вона сердито глянула на вайфай-роутер.

– Та причому тут інтернет? – кволо повів головою Валерій.

– А притому, що доки ми його не мали, ти і спав, і їв, а з тих пір, як ти перемкнувся з телевізора на інтернет, почалися усі проблеми.

– Інтернет тут ні при чім, – Валерій із сумом подивився у відчинене вікно на персикове дерево, плоди якого незабаром вже мають достигнути.

– А хто ж тоді винен, Валеро?

– Я ж сказав, що я втратив сон і апетит через думки про сенс життя. Ми більше тридцяти год товчемося з ранку до вечора то в гімнах, то в землі, а толком нічого і не надбали.

– Нічого?! – обурилася жінка. – А машина, трактор, скутери, супутникові тарілки, плазмовий телевізор, пральна машина автомат, кредит за машини дітям виплачуємо...

– То все порожнє, такого добра майже в кожній сім'ї вистачає. Треба щось особливе пізнати, точніше, зробити.

– Що саме? У Туреччину чи Єгипет поїхати?!

– Туди будь-хто може поїхати, – Валерій зверхньо хмикнув.

– А що ж тоді?

– Я ж сказав, щось особливе! – Валерій висунув руку з вікна і помацав один, потім другий, третій персик. – Ще зелені, хотілося б, щоб до стеблівського Храму достигли, у Хаврусів же немає персиків, бо попропадали, то хоч чимось їх здивуємо.

– Ти, Валеро, своїм виглядом не лише Хаврусів здивуєш, весь Стеблів буде в мене пальцями тикати, бо в Ицька були свині товщі, ніж у мене чоловік, – жінка зав'язала фінальний вузол і перекусила кутніми зубами нитку. – Кажі вже, що тобі спати не дає?

– Треба на пенсії досягти всього, що в молодості було недосяжним. Треба використати всі приховані можливості пенсійної волі.

– Можливості волі? – викривила лице жінка.

– Нам пощастило, що ми в Чорнобильській зоні живемо та ще й маємо Галину руку в інвалідній комісії. Аби не це, то мені було б до пенсії, як до Києва рачки, доки б доліз, уже б ніяких бажань не залишилося, а в п'ятдесят чотири ще можна щось змінити.

– І що ж ти хочеш міняти, Валеро?

– Я хочу зробити те, чого ніхто в районі чи навіть області не робив. Хочу, щоб наші діти їздили не на «шевроле», а на нових «мерседесах», і щоб жили вони не у квартирах, а в хатах, а для цього потрібно організувати серйозний бізнес.

– Бізнес?! – жінка знову скривилась. – Оно Довгалі вже робили бізнес, – вона кивнула на вікно. – Багато вони заробили на страусиних яйцях?

– Довгалі не для бізнесу страусів розводили, а для розваги, – заперечливо похитав головою Валерій Шпак. – Я знаю продукт, що значно цікавіший за страусині яйця, він потрібен усім і на нього є величезний попит.

– То ти через це, йолопе, не їси і не спиш?! – жінка ошелешено витріщилась на Валерія.

– Так, Раю.

– І чого ж ти, трясця твоєї матері, стільки мовчав?

– Обдумував ідею, шукав слизькі стежки та темні закутки цієї справи.

– Знайшов?!

– Ні.

– То що це, кажи! Сподіваюсь, це не вирощування грибів у льоху.

– Гуанабана Фура.

– Що??? – жінка, наморщивши лоба і викрививши обличчя, устромила голку в поролонову подушечку, що висіла при дзеркалі поруч з іконою Миколи Чудотворця, кинула на лаву штани і напружено подивилась на Валерія. – Ти гадів надумав розводити?! Ти хочеш, щоб ми повмирали від їхніх укусів?! Ти геть здурів, Валеро, чи тільки голову у дверях прищемив?!

– Яких ще гадів? – Валерій розгубився.

– Ну, отих, з отрути яких ліки всякі роблять. Твоя ж мати такими мазями ноги та спину собі маже. Смердять на всю хату. У неї навіть вареники тією маззю смердять.

– Гуанабана Фура – це рідкісний екзотичний фрукт, а не змія отруйна.

– Та в Черкасах на базарі будь-які фрукти є. І хто їх купує? Ніхто!

– Гуанабани в Черкасах немає, вона є лише в Києві, але її мало купують, бо по-перше, вона в Києві несмачна, а все через те, що її, аби довести до нас, зривають геть зеленою, а фрукт, який дозріває в неприродних умовах, ніколи не буває таким смачним, як той, що зірваний майже стиглим, та

й користі від зеленого ніякої. А по-друге, Раю, у Києві продають звичайну гуанабану, а не ту, яку збираюся вирощувати я.

– І яка ж різниця між тією, що продають у Києві, і твоєю?

– Яка різниця питаєш? – упевнено кивнув Валерій. – Яблуню-дичку, що росте біля канави навпроти городу Рити Чайки, пам'ятаєш?

– Так.

– Для чого годяться її плоди?

– Ну, – жінка задумалась, – може, свиням посікти чи кози порізати...

– А плоди з яблуні Слава переможцям?

– Ну, – жінка ковтнула слину – Валеро, нащо ти мені про таке розказуєш на голодний жолудок? Я тепер весь день буду думати про Славу переможцям.

– Доведеться почекати, бо Слава ще зелена. То ти зрозуміла, до чого я веду?

– Так, Валеро, ти ведеш до того, що твоя губана – це Слава переможцям, а київська – це дичка при канаві. Але де ж ти візьмеш ту, яку треба?

– От тому я й зажурений, що ні насіння, ні саджанців карибської гуанабани Фура не можна купити через інтернет, – Валерій висунувся з вікна на половину корпусу, потягнув до себе гілку, на якій примостилося троє червонобоких персиків, і понюхав найбільшого з них. – Гуанабана Фура значно смачніша, ніж персики, про користь і говорити годі. Вона лікує усе, через що наші люди мають стільки проблем, а ще зуби від неї стають білими – навіть у тих, хто їх чистить тільки перед концертом. – Валерій відпустив гілку з персиками. – До нашого двору така черга, Раю, протягнеться, що склим'яни ставатимуть у неї аж у Сидорівці.

– То де взяти насіння?

– У Колумбії, Раю, – Валерій виразно похитав головою і зітхнув так важко, немов збирався іти пішки по гуанабану, – тільки в Колумбії і ніде більше.

– І хто ж тобі їх привезе аж з Африки?! Я щось не чула, щоб хтось із району чи області мав там родичів чи хоча б знайомих. Та навіть у Фейсбуці я ні в кого з наших не бачила друзів з Африки. І по роботі в Африку ніхто не їздив. Дивно, чому? Хто ж там працює, кажуть же, що нег... – жінка глянула на телевизор, – жителі Африки не дуже роботящі. Юліні хлопці розказували, що дядько торік там тинявся, але в нього вітер що по голові, що в голові, тож я б не зверталася до нього з таким серйозним запитом по поміч. Батько до самої смерті казали, якщо в чоловіка на голові пусто, то і в голові те саме. Бійся лисого більше, ніж дурного.

– Колумбія не в Африці, а в Південній Америці. – Валерій гордо глянув на двері чистої хати, на яких висів китайський календар на 2019 рік.

– У США?! – упевнено кивнула жінка.

– Ні, не в США, а трохи нижче. Колумбія – країна, що має сухопутні кордони із Бразилією, Перу, Венесуелою, Панамою та Еквадором. У Колумбії розмовляють іспанською мовою, населення 52 мільйони, осно...

– Що? – обурено крикнула дружина. – Звідки ти, йолопе, стільки знаєш? Від кого? – вона дивилась на Валерія із претензією обманутого фінансового партнера.

– Карту вивчив, – Валерій зніяковів.

– І де ж ти її вивчав? – Рая, прищуривши очі, стала вдивлятися в почервоніле від стида обличчя чоловіка з таким виглядом, немов щойно піймала того на крадіжці.

– У чистій хаті, – Валерій боязко кивнув на зачинені двері сусідньої кімнати. – Уночі, коли ти спала.

Валерій пішов у чисту хату і, винувато зиркаючи на жінку, приніс скручену трубою карту.

– І де ж ти її взяв? – жінка продовжувала свердлити Валерія підозрілим поглядом.

– У бібліотеці. Валентина просила, щоб до першого вересня повернув, бо, може, кому з дітей вона знадобиться,

а ще сказала, що Валік теж карту вивчає, – раптом Валерій занепокоївся.

– А чого ти нервуєш так?

– А ти не здогадуєшся? – Валерій сховав у кишені тремтячі руки.

– Про що?

– Про інтерес Валіка до карти.

– А йому для чого карта?

– І я ж про це думаю, для чого Валіку карта? – Валерій розвів руками. – Жінка в бібліотеці працює, а його не книжки, а карта світу раптом зацікавила. Та ще й географічно-економічна, а не політична. З якого б такого дива чоловік у сорок сім год проявив інтерес до карти світу? Га?

– Ти думаєш, що він теж має плани на губану?! – жінка, насторожено зиркнувши через вікно у двір, підступила до вікна і зачинила його. – Занесеш Катерині Зіновіївні молока, а від неї прямо до Левіної – забереш цуценя.

– Яке цуценя? – Валерій розгубився.

– Те, що гавкати буде, коли хтось у двір зайде, – гнівно швиргнула жінка.

– То ти ж казала, поки дев'ять день Мітхуну не справи-мо, нового собаку у двір не приведемо.

– Ти теж багато чого казав, – жінка прочинила двері в сіни і прислухалась.

– Що ти там шукаєш?

– Вухатого гостя, який до вечора рознесе по всьому селу про твою губану.

– Не губану, а гуанабану.

– Не важливо. Казали батько, що треба двох собак у господі мати, – жінка важко зітхнула, – а тепер думай, чи чув хто про твій задум чи ні...

– Та нікого не було біля вікна.

– А як ти, йолопе, знаєш, га? – бризнула гарячою слиною дружина. – Ти що, бовдуре, батька слухався?

– Ти про що? – вирячив очі Валерій.

– Я про хвіртку, яку ти, паскуднику, таки змазав після батькової смерті. Для чого ти це зробив, Валеро? Га? – жінка встромила кулаки в боки. – Більше тридцяти год у нас у приймах сидів і було нормально, що хвіртка скрипить, а як тільки батько померли, ти зразу, падлюко, завіси на хвіртці змазало. Ти ж і звуку за тридцять п'ять год не подало у бік скриплячих завісів. То ти, стерво, стільки год притворялося, що все добре, а само тільки і ждало, щоб батько померли?! Скотина невдячна!

– Та перестань, заспокойся, поки не пізно, бо потім же тебе не зупиниш, коли розійдешся...

– А нахолеру ж ти мене виводиш із себе, якщо знаєш, що буде лихо? Нахолеру ти хвіртку змазало, стерво прибудне? Чим тобі заважало її скрипіння? Скотиняка! – щоки жінки так запалахкотіли, що стали червонішими від червоних помідорів, що лежать у мисці на підвіконні. – Собаки вже тиждень немає та ще й хвіртка не скрипить! І як мені тепер дізнатися – стояв хтось під вікном чи ні, коли ти про ту Коламбу розказував.

– Та хто б там стояв, Раю? – Валерій став переminatись із ноги на ногу.

– Тобі перелічити всіх, хто міг там стояти? – жінка ткнула Валерію пальцем у груди.

– Та ні, не треба, – часто затрусив головою Валерій. Він знав, що жінка, як двигун трактора: якщо піде в рознос, то заглушити його можна лише, заткнувши кухвайками повітробірнак і вихлопну трубу.

– Поштарка могла стояти, вона любить у двір лізти, контролерка світла або газовщиця! А ще Галя могла по молоко припертись...

– Та нікого там не було, Раю... – обережно зауважив Валерій.

– І звідки ж ти це знаєш? Бо хвіртка не скрипіла?!

– Яке молоко Катерині Зіновіївні віднести? – підлесливо поцікавився Валерій.

– У сінях банка стоїть, у пакеті від Гуччі.

– А нащо їй молоко?

– Бо в обох корів вже гірке. Треба знати, Валеро, коли в кого корови телитимуться.

– Та для чого мені це знати, Раю?

– А для того, щоб ти, Валеро, геть дурним на пенсії не зробився. Хто все про всіх знає, той розум не втрачає. Чув вірша такого?

– Та я чув, що треба вірші напам'ять вчити, щоб склерозу чи дуру в голові не було.

– Ти, Валеро, ноти за сорок год не вивчив, а ти про вірші балакаєш, ти пісні, які ще в школі вчили і на кожному концерті співали, так і не запам'ятав, тебе з Дунею в один дурдом треба відправити, – жінка сердито вказала на газету, що лежала на столі. – Та малі свині, коли чують, що відра тарабаниють, вереск здійсмають, бо пам'ятають, що цей звук означає, а ти з Дунею слів однієї-однісінької пісні так і не вивчив. Та я не те що в клуб, я б у магазин після такої ганьби не пішла, а ви в наступному концерті знов на сцену рвалися. Аж гидко...

– Що гидко?

– Що люди в нас такі.

– Ти про кого? – Валерій розгублено зиркає то на жінку, то на газету.

– Про тих, що в залі сидять. Аби висміяли вас за оту ганьбу, то ви б більше не лізли на сцену. Одну пісню не можуть заспівати без того, щоб Раїса Іванівна їм слова не підказувала. Та як вам в очі людям не соромно дивитися? Та я б ваші фотокартки на дошку ганьби повісила, а краще б карикатури намалювала і в районну та обласну газету їх послала, – з кожним словом голос жінки ставав усе гучнішим і гучнішим. – Чого ти лізеш на сцену, якщо ти дурніше за поросят? Поросята запам'ятали сигнал відер про вече-

рю, а ці двоє ні! – жінка перейшла на вереск. – Про що ти думав, коли на кожному празнику чув цю пісню?

– Раю, я піду віднесу молоко Катерині Зіновіївні, – обережно запропонував Валерій. – А яке цуценя брати в Левіної?

– Вона казала, що залишилося п'ятеро рудих, двоє сірих, одне чорне і одне попелясте, – жінка зачерпнула з відра пів кухля води і випила одним махом.

– Це ж дев'ять!

– Тринадцятьох її Фріда привела, трьох уже забрали. Візьмеш будь-яке, але не руде. Одного рудого стерва в господі вистачить, – жінка швиргонула кухля на лаву.

– Та я що винен, що рудий? – Валерій насмілився підвищити голос.

– Хто не винен, той не ховається! – жінка потрусила вказівним пальцем перед обличчям Валерія Шпака. – Чув такий вислів?

– А причому тут цей вислів?

– Ти що мене за дурепу маєш, Валеро? – знову спалахнула жінка.

– Та ні... – увімкнув задню Валерій.

– Ти думаєш, що як ти дурний, то і жінка дурна?! Думаєш, як ти слова пісні забуваєш, точніше, не можеш вивчити, то і я забуду, що ти, мерзота брехлива, голову сім років нишком фарбував у чорний колір. Аби я знала, що ти – руде стерво, я б заміж за тебе не вийшла. Я ж, падлюко, через тебе посивіла, коли ти, руда гнидо, ослабло і не змогло потай пофарбувати свою глиняну голову. Ти разом з усіма своїми родичами сім год брехав мені і всій моїй рідні, що ти брюнет. Ви всі щороку приїжджали до нас на Храм і потай реготали з нас, особливо, коли мій батько згадував про рудих. Та це гірше, ніж збройне пограбування зі згвалтуванням. Твоє щастя, що в нас кров сильна, тому діти всі в наш рід пішли, – жінка стисла кулаки так сильно, що вони аж побіліли. – Аби хоч одна дитина рудою вродилась, я б тебе, падлюку, в жомовій ямі в силосі згноїла.

– Та жінки за калік виходять заміж! – Валерій обурено махнув руками.

– Каліка, Валеро, не рудий, – жінка помахала вказівним пальцем перед носом Валерія. – Тепер я зрозуміла, чого ти, мерзенний виродку, умовляв мене лисячу шапку купити, а не з песця чи чорнобурки, весь час підгавкуючи продавщиці, яка доказувала мені, що руде це, як золоте, що носити руде, це як носити золоте. То ти, Валеро, думаєш, що ти золотий, а не рудий?!

– Та заспокойся, прошу, нащо скандал у хаті перед таким великим празником? Змінимо тему розмови, щоб заспокоїтись.

– І яку ж тему ти пропонуєш? – жінка схрестила руки на грудях. – Про хвіртку поговоримо?

– Та ні, про карту світу. – Валерій трішки нагнувся, щоб продемонструвати жінці свою покірність. – Може, купимо в Богуславі карту?! Бо воно якось не дуже зручно брехати в нашому віці.

– Про що брехати незручно? – жінка наморщила лоба і примружила очі.

– Про те, для чого мені карта.

– А що ж ти в бібліотеці сказав?

– Сказав, що ти хочеш дізнатися, де той Єгипет знаходиться, до якого корсунське турагентство людей відправляє.

– То ти сказав, що це мені карта треба?! – жінка вирячила почервонілі від гніву очі. – То це про мене тепер по селу плітки підуть?! То це мені тепер червоніти та дулі в кишенях тримати?! Не очікувала я від тебе, Валеро, такої підлості! – жінка виразно похитала головою. – Мене за все життя ще ніхто так не осоромлював. Це ж скажуть, що я з глузду з'їхала, бо хіба коли жінка при розумі посилала чоловіка в бібліотеку по карту світу? Оце ти, Валеро, улаштував мені празник перед стеблівським Храмом, оце буде

про що людям у селі поговорити. До Різдва мої вуха будуть червоними! – жінка приклала руки до вух.

– Раю, прошу тебе, будь ласка, годі вже про погане.

– Було б хороше, про погане б не балакали, – сердито швиргнула жінка. – Що ти сьогодні хорошого зробив?

– А що треба?

– Роберта коли втопиш?

– Коли скажеш, тоді і втоплю, – покірно закивав Валерій Шпак.

– Після Спаса втопиш, щоб гріх на душу не брати у святі дні.

– Гаразд, як скажеш, Раю.

– Будеш іти від Катерини Зіновіївни, зайдеш до Марусі Миколенко і візьмеш двох кошенят, у неї місяць тому Лара привела шістьох, то я двох забронювала.

– Нам би таку кішку, кажуть, вона не лише в Марусі щурів виловила, а й у сусідів, навіть у тих, що через дорогу і городи.

– Не перебивай, падлюко! – сердито крикнула жінка. – Попросиш у Марусі в оренду її Лару хоч на два дні. Думаю, вона за одну ніч у нас у повітці щурів виловить, а на другу ніч у льох кинемо.

– Гаразд, Раю, – услужливо закивав Валерій Шпак.

– Тільки ж дивись, бери лише тримасних кішечок, бо від котів ніякого толку. Роберт тільки перші два роки щурів ловив, а зараз його навіть миші не цікавлять. Чимось на тебе, Валеро, схожий.

Цуццята

Притискаючы обома рукамі до грудзей пластыковага пакета з напісам GUCCI, у якому ховалась трілітрова банка вранішняга молака, Валерій Шпак падійшоў до двору Салганенків і легенька постукаў носком капця у хвіртку. У дворы загавкалі двое дрібных собак.

– Валеро, заходзь! – почувся дзвінкі жіночы голас із глыбіні двору. – Чога ты там стоіш?

– А што, відчынено?

– Валеро, ты што? – обурылась Катеріна Зіновіўна. – Коли це в нас хвіртка зачынялась?

– Та выбачце. – Валерій, міцно притиснуўшы аднією рукою пакет із банкою до грудзей, відчыніў хвіртку і ступіў у двір. – Проста Кузьмовіч, Зубаченкі і Жайворонкі зачыняюцца, то я подумаў, што й вы так робіце. Внукі хотілі до них шчедруваці зайці, а воні хвірткі на замкі позачынялі. Дціі стукалі, стукалі та й пішли далі. Куді світ котіцца! – Валерій Шпак похытаў головою. – Я ім наступнога дня сказаў, што засмердыцца там у своіх хатах, якщо від людзей ховатіметець.

– Ох і часі насталі! – Катеріна Зіновіўна вавжо зітхнула. – Хто б міг подуматі, што в селі людці будучь ховатіцца від дціей, шчоб глядці яку цукерку тым не даці. Раніше ніхто хату не замыкаў, а зараз вже хвірткі на замок зачыняюцца.

– Мна Вакулочіч казав, што в кога в хаті страшенні срачі, той не ліше хату запырае, а й хвіртку.

– Та в Кузьмовича наче ніколи срачів не бачила, та й Жайворонки наче не із задрипанців...

– То чого ж вони тоді ховаються навіть у празники? Якщо вже у будні дні живете, як свині, то хоч у празник помийтесь і поприбирайтесь у хаті.

– Навіщо балакати про таких людей, Валеро? – махнула рукою Катерина Зіновіївна. – Треба про хороших говорити. Заходь у врем'янку, я саме вареників з червоними порічками наварила, а Валя гречаного меду у Васі Троцького купила.

– Та я той, – Валерій кивнув на шлях, – мені ще до Левіної по цуценя треба.

– Не розберуть твоїх цуценят, Валеро. Заходь.

Ступивши два кроки у бік хатини, Валерій Шпак став принохуватись.

– Що ти нюхаєш, Валеро? – Катерина Зіновіївна відчинила перед Валерієм двері. – Треба пробувати, а не нюхати. Перший раз з абрикос жену.

– Ви ж кісточки повитягували?! – схвильовано кивнув Валерій.

– Звісно, що повитягувала.

– Бо у нас у Гуті колись троє ледь дуба не врізали, коли вишню з кісточками на брагу взяли.

– У Хирівці таких помилок не роблять, Валеро, мав би вже це зрозуміти за тридцять років.

– Вже тридцять п'ять скоро буде, – гордо уточнив Валерій Шпак, сідаючи за стіл, на якому стоїть ваза з великими персиками сорту Шугар Тайм.

– З'їж поки що персика, поки я вареники розмотаю, – Катерина Зіновіївна, кивнувши на вазу з персиками, поставила на стіл замотану в махрові рушники каструлю.

– А вони що, уже стиглі у вас? – Валерій недовірливо глянув на персики.